PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

Українські трудящі в боротьбі проти польської окупації

Стаття тов. Ю. Братківського, надіслана до "Укр. Роб. Вістей".

ГОРЯТЬ ПОМІЩИЦЬКІ ФІЛЬВАРКИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Від кількох тижнів день в день палять стирти й фільварки польських поміщиків і загороди військових кольоністів на Західній Україні. День в день сповнена буржуазна преса вістками про саботажні дії західньо - українських селян. Усі ті дії скеровані проти польської буржуазії й її фашістського уряду.

"Заграви пожарів, спричинені збройнярською рукою українських саботажників — пише польський фашістський часопис "Ілюстровани Курер Цодзенни" — не перестають освічувати Східню Малопольску. Останні дії приносять що раз трівожливіші вісти з усіх закутин країни, стероризованої роззухваленими палячами".

В тому самому числі "Ілюстровани Курер Цодзенни" подає 12 випадків підпалів, які повстали лише за один день. Чиї ж стирти й забудування палають вогнем на Західній Україні? Оце саме одного дня 19 вересня горіли маєтності: князя Павла Сапіги в повіті Борщівськім, грабійого Леопольда Стажиньского в повіті Рогатинськім, президента палати торговельної у Львові д. Генрика Колішера в повіті Дрогобицькім, закладу Домініканів в повіті Зборівськім, кольоніста Францішка Чарнецкого в повіті Підгаєцькім і т. д.

Націоналістична польська преса складає усю вину за ті саботажницькі акти на Українську військову Організацію (УВО), яка є бойовою організацією української буржуазії, скерованою головно проти Радянського Союзу.

Одначе було б основною помилкою звязувати широку саботажницьку акцію, що захопила усю Східню Галичину й в останніх днях перекинулася на терен Волиня, з діяльністю Української Військової Організації. Справді, ряд саботажницьких актів (головно перерування телеграфічних сполучень і т. д.) є ділом УВО. Одначе, сьогочасний саботажницький рух на Західній Україні охопив далеко ширше поле й розміри, ніж це було в пляні й розмірах УВО. І сьогодня вже ясно є, що керівники УВО не опановують цього руху, до якого й вони вчасти причинилися, оцей рух йде вже понад їхніми головами й проти їхніх намаганнів. Рух цей стає щораз живіщим, охоплює щораз ширші маси українського селянства й дрібного міщанства набірає щораз видніших суспільних ціх руху, що є скерований проти національного утиску й поміщицько-капіталістичного визиску.

УКРАЇНСЬКА БУРЖУАЗІЯ НА СПІЛЬНОМУ ФРОНТІ З ПОЛЬСЬКИМИ ФАШІСТАМИ

І саме оцей щораз відкритіший й гостріший суспільний характер цього саботажницького руху на Західній Україні змушує українську буржуазію до виразного його засудження.

В той час, коли неґативне відношення українського соціял-фашізму супроти цього саботажницького руху західньо-українських селян виявляється в тому, що преса радикалів й українських соціял-демократів набрали води в рота й промовчують оцю стихійну боротьбу українських селян проти польської окупації, в той час преса найсильнішої української буржуазної партії УНДО відкрито пристала до одного фронту з польською фашістською опінією, й пятнує саботажні замахи, як діло "сумашедшйх" і "провокаторів".

"Кому ж то потрібне?" — пише ундівський часопис "Свобода", стверджуючи, що це польська преса суґерує польському й українському громадянству, що саботажна акція є виявом української визвольної боротьби. А начальний орган УНДО "Діло" таки відкрито заявляє, що "засадничо ставиться проти усякої руїни й анархії", визнаючи саботажні акції "в найвищій мірі шкідливі", бо вони суперечать" ідеї розумної народної організації для загального добра", з "духом конструктивної праці й розбудови".

УНДО вже давно стало обома ногами на ґрунті "органічної праці", цебто співробітничання з польським фашізмом. Орієнтуючись на війну проти Радянського Союзу, УНДО покладає свої надії цілковито на польський фашізм й міжнародній імперіялізм. УНДО, так само як інші відламки української буржуазії й соціял-фашізму, мусіло, річ ясна, безоглядно виступити проти тих стихійних елементарних проявів боротьби проти польської окупації на Західній Україні.

САБОТАЖНИЙ РУХ — ЦЕ ВИЯВ ГЛИБОКОГО КИПІННЯ ТРУДЯЩИХ МАС ДО ПАНІВ

Саботажний рух — це лише один з виявів глибокого кипіння в масах селянства Західньої України, який комуністична партія мусить скерувати в річище зорґанізованої масової боротьби. За властивою оцінкою характеру цього руху треба шукати у самому тлі загостреної боротьби зах.-українських і західньо-білоруських мас, що являється відповіддю на посилений кольонізаційний режім і терор окупаційної фашістської влади.

Вчас, коли в масових саботажницьких актах находить свій вияв стихійна, не охоплена в карби організації, відвічна ненависть українських мас проти польських ясне-панів угнітачів, щораз більше поглиблюється й ширшає так само організований, свідомий своїх клясових завданнів революційний рух українського пролетаріяту й трудящого селянства. Такі факти, як вибори в Ковельськім, вчас яких комуністична ліста зібрала три четвертих голосів виборців, як виступи фашістської земельної політики в пов. Кременецькім і Гороховськім на Волині, як земельні страйки на землях З. У. — усе те свідчить, що не зважаючи на фашістський терор, ні солідарну боротьбу усіх відламків буржуазії проти революційного руху трудящих мас, щораз більші шари трудящих стають до боротьби під керівництвом авангарду пролетаріяту — комуністичної партії.

Фашістська влада здає собі добре справу з властивого характеру саботажного руху. Фашістська влада знає, що цей рух є виявом глибокої ненависти українських мас проти окупантів. І длятого саме трактує боротьбу з тим рухом на базі своєї народницької політики (приїзд до Львова начальника департаменту народницьких справ при міністерстві справ внутрішніх, Сухенка) і мобілізує усі поліцейські сили на здавлення протиокупаційного руху українських трудящих мас.

НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ ЗАПРОВАДЖЕНО ВИЇМКОВИЙ, ВОЄННИЙ СТАН

Зараз на Західній Україні запроваджено насправді виїмковий стан. Українські села залиті зістали поліцією й військом. Видано наказ не виходити вечером на вулиці, громади дістали теж наказ зміцнити варту ніччю й встановити спеціяльну варту при панських стиртах й усіх фільварках. Попри це наказано кожній громаді зорґанізувати патрулі, що мають стерегти телефонні й телеґрафні лінії й притримувати усі "запідозрені" особи. В розісланих старостами зарядженнях є підкреслено, що усі шкоди, які повстануть з підпалів, чи знищення телеґрафних і телефонних ліній, поповнить сама ґміна й вартові.

О напружені фашістського терору може засвідчити хоч би такий факт, що вчас одної ночі з 19 на 20 вересня в самому Львові перевела поліція понад 400 ревізій. Рівночасно на провінцію вирушили в повнім рештунку карні експедиції, до яких входять тисячі поліцейських постерункових, що мають на цілі — як подає комунікат поліції — "пацифікувати стосунки".

Попри оті поліцейські відділи фашістський уряд розсилає цілі відділи війська для придушення "збунтованих гайдамакуф". Один з таких відділів, 14 полк уланів, закватирувався по селах дрогобицького повіту, де головно є сильна традиція революційності. Улани знущались над місцевим населенням, нищили їхній увесь прибуток, арештували запідозрених. Два українські селяне Мохва й Бубела зістали тією салдатескою так побиті, що їх мусіли відвезти до шпиталю. Так само в бобрецькім повіті та інших місцевостях Західньої України закватирувалися військові відділи.

БІЛОПОЛЬСЬКІ ФАШІСТСЬКІ ПОГРОМИ ПІД ГАСЛОМ: "НЄ ДАМИ ЗЄМІ"...

Українські селяне ставлять опір посиленому фашістському теророві, вони відказуються ставити варту від громади, відмавляються давати кватирі поліції й війську. Оцей опір селянських мас фашізм намагається зламати за допомоги посилених ґвалтів і репресій. Так, наприклад, у відповідь на відмову поставити варту з селян в селі Куровцях, в тарнопільськім повіті, вислано карну експедицію 9-ого полку уланів, який закватерувався в селі, вимірюючи фашістську "справедливість" українським селянам.

Впарі з посиленим терором фашістської влади, польська буржуазія підняла широку націоналістичну травлю, скеровану проти українських працюючих мас. Зорґанізовано під керівництвом Кароля Губерта Розтворовського Товариство Оборони Кресуф Всходніх, яке вже випустило погромницьку відозву. День в день відбуваються напади на українські інституції, (напад на українську Народну Гостинницю у Львові) на певних українських селян, підпалено українські села (Ямлин під Львовом), висаджується в повітря народні школи (школа Просвіти у Львові).

В ріжних містах Західньої України відбулися польські націоналістичні демонстрації, на яких схвалювано резолюції з жаданнями впровадження воєнного стану в "Малопольсце Всходней". З'їзд фашістського Союзу Офіцерів Резерви, що відбувся на 21 вересня ц. р. ухвалив резолюцію, зажадати впровадження наглих судів, сейчас розвязання усіх українських організацій, закриття українських шкіл, і, врешті, звернувся до "сполеченства польскеґо" зі закликом "консолідації усіх сил народово-суспільних й господарчих".

Польський соціял - фашізм, зарепрезентований через ППС, взяв найчиннішу участь в здійсненні отого одноцільного польського фронту, якого є завданням мобілізувати ріжні відламки польської буржуазії до боротьби з революційним рухом й рухом національно-визвольним на Західній Україні. І саме вчас, коли зі шпальт польської буржуазної преси найголосніше неслись кличі за обєднання "польського спулеченьства" пепеесівський часопис "Дзеннік Людови" подає, що "дійшло вже до порозуміння сторонництв Центролеву зі Сторонництвом Народовим для узгіднення виборчої акції й створення одноцільного фронту усіх польських сторонництв опозиційних", завдяки цьому повстане "одноцілий бльок польських сторонництв в Малопольсце Всходней".

Звичайно, ватажки ППС отой свій одноцілий фронт з Народовим Сторонництвом, з партією Дмовскіх, Ґломбіньскіх і Рибарскіх представлятимуть як спаяння сил для боротьби проти "післятравневої системи правління". Приглянься одначе, що пишуть про це часописи союзника ППС — Сторонництва Народового. "Ґазета Варшавська" подає за причину створення "бльоку польського" "виняткову ситуацію у Східній Малопольщі", а "Курер Варшавські", обговорюючи саботажну акцію на Західній Україні, виразно стверджує:

"Відповіддю на те зі сторони польських елементів є саме назріваюча на терені Східної Малопольщі акція сукупности усіх сил під гаслом: Не дами зємі... Боротьба, що точиться в Східній Малопольщі є боротьбою за велику Польщу".

ЗАВДАННЯ КОМПАРТІЇ ВЧАС САБОТАЖНОГО РУХУ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Мимо боротьби поміж певними відділами фашістського табору маємо до діла насправді з одноцілим фронтом польського й українського фашізму, спрямованого проти антиокупаційного руху українських трудящих мас.

Завданням комуністів є скерувати стихійне кипіння українських трудящих мас в річище зорґанізованої, свідомої боротьби проти окупантського фашістського уряду й його союзників. Треба організувати масове бойкотування усяких кар, що їх накладають фашістські власти, треба ламати впровадження виїмкового стану через масові виступи й демонстрації саме після "поліцейської години": ані цента податку окупаційному урядові, урядові голоду, терору, й війни, а впарі з тим змагати до безпосереднього організування бойкоту податків на теренах, де глибоке зрушення в масах створило вже до того певне підложжя. Фронтові фашізму й соціял-фашізму треба протиставити одноцілий фронт здолу селянсько - робітничих мас, створюючи масові протифашістські комітети селянської боротьби, організовуючи по містах робітничі комітети солідарности, розгортаючи широку кампанію під гаслом солідарности пролетаріяту з працюючим селянством. Теророві поліцейських банд і салдатів треба протиставити масову робітничо-селянську самооборону.

Боротьба селянських мас Західньої України проти окупації мусить бути повязана якнайтісніше з боротьбою пролетаріяту усьої Польщі за повалення диктатури фашізму на шляху збройного повстання робітників, селян і салдатів.

Стихійне кипіння в селянських масах Західньої України слід використати для спаяння найширших мас трудящих у виборчій кампанії під революційними гаслами Антифашістського Робітничо-Селянського Бльоку.

Боротьба українських селян проти польської окупації повинна найти найживіший відгомін поміж пролетаріятом й трудящим селянством Польщі й Західньої Білоруси. Польські, білоруські, жидівські й німецькі робітники й селяне, розгортаючи широку кампанію солідарности, систематично мобілізуючи маси під гаслом самоозначення Західньої України й Західньої Білоруси аж до одірвання їх й прилучення до матірних радянських республік, повинні виявити, що вони є вірні заповітам Леніна й здають собі справу з того, що боротьба проти окупації є невідємною частиною боротьби за повалення фашістської диктатури Пілсудського й збудування на їх звалищах Польської Республики Робітничих Селянських і Салдатських Рад.

Ю. Братківський.

З економічної кризи в Польщі.

Мірилом тяжкої економічної кризи в Польщі є факт, що в самій Варшаві і тільки між шоферами нараховується 55% безробітних.

ВИ МОЖЕТЕ ПОЗВОЛИТИ СОБІ МАТИ ОДНУ

Малий видаток готівкою і це Вестінґгавз майстерне діло буде зараз вложене до вашої хати, розвеселить вашу кухню та влекшить вашу роботу. Тільки дуже мало грошей, дійсно так мало, що цього ви не замітите, додаючи до вашого рахунку за світло, виплатите за цю кухню.

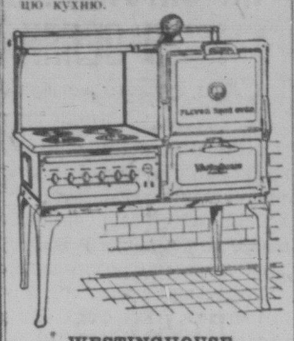

WESTINGHOUSE

"FLAVOR ZONE"

АВТОМАТИЧНА КУХНЯ

Вона варить вашу їду—сама пускає і запирає електрику—щадить її—коли вас нема.

Зайдіть до нашого складу і кажіть, щоб мисис Лентон продемонструвала вам, як ця кухня робить. Поглянь те на вартісну електричну печ до робленя балабушків, яку додаємо через ограничений час до кожної купленої кабінетного моделю Вестінґгавз кухні.

City of Winnipeg Hydro Electric System

55-59 PRINCESS ST.

ЕРІХ МАРІА РЕМАРК

На західньому фронті без змін

Переклав з німецької мови Ж. Бургардт.

(59)

(Продовження)

Це велике братерство, що дивно сполучає сяйво товариської вірности народніх пісень з почуттям солідарности в'язнів та розпачливою взаємодопомогою рокованих на смерть, сполучає до такого степеня життя, що здіймається серед небезпеки, напруження та самітности, і робиться, в цілком простий спосіб, легким сприйманням годин, що ще залишились. Це героїчне і заразом банальне, коли б хотіти оцінити,—але хто цього захоче?

Воно виявляється в тому, коли Тьяден, шалено поспішаючи, видає свою горохлянку з салом, коли вже оголошено ворожий наступ, бо не знає, чи він через годину іще житиме. Качинський до цього ставиться неґативно, кажучи, що треба зважати на можливі постріли в живіт: а це при повному шлункові небезпечніше, ніж при порожньому.

Такі речі для нас проблеми; вони для нас важливі, і воно й не може інакше бути. Життя тут, на межі зі смертю, страшенно прямолінійне; воно обмежується необхіднішим; усе інше дрімає;—це наша примітивність і наш порятунок. Коли б ми були диференційованіші (глибші), ми вже давно б збожеволіли, дезертували б або загинули б. Це наче експедиція на північні криги; кожний вияв життя має лише служити для підтримки існування і примусово розрахований на це.

Все інше заказане, бо це була б даремна витрата сили. Це єдиний засіб врятуватись, і часто я сам собі в спокійні години видаюся чужим, коли загадковий відблиск колишнього ставить мене неначе перед тьмяним люстром поза межі мого теперішнього існування: я дивуюся тоді, як те невимовне, активне, що зветься життям, пристосувалося навіть до цієї форми. Всі інші вияви лежать у зимовому сні: життя—це лише постійне чатування під загрозою смерти, воно з нас зробило звірів, що мислять—щоб дати нам зброю інстинкту, воно зробило нас тупими—щоб нас не вбив жах, який при свідомій, якій думці охопив би нас, воно розбудило в нас товариське почуття—щоб ми не загинули в безодні самітности, воно нам дарувало байдужність дикунів—щоб ми, не зважаючи на все, відчували кожний позитивний момент та вбирали в себе запас проти наступу порожнечі. Так ми живемо замкненим, жорстоким життям, цілковито поверховим, і лише інколи яке-небудь явище спалахне іскрами. Але тоді несподівано пробивається поломінь важкої та жахливої туги.

Це найнебезпечніші моменти, які нам показують, що напруження всежтаки штучне, що воно не є просто спокій, але найгостріше намагання бути спокійним. Зовні, формою життя, ми ледве відріжняємось від бушменів; але в той час, коли вони можуть постійно бути такими, бо вони такі й є, і завдяки напруженню своїх духових сил розвиваються, у нас це навпаки: напруження наших внутрішніх сил має метою не розвиток далі, вперед, а, навпаки—назад. Вони натуральні і без усякого примусу такі, а ми не в міру напружені та штучні.

І жахаючись, помічаєш, прокидаючись уночі зі сну, під навалом непереможних чар прийшлих привидів, яка тонка та непевна межа відділяє нас від темряви; ми маленькі плошки, що їх нужденно захищають слабкі стіни від бурі розпаду та безглуздя, в якій ми блимаємо і інколи майже гаснемо. Тоді приглушений гуркіт бою зливається в кільце, що нас оточує, ми зщулюємося і вдивляємося, широко розплющивши очі, в ніч. Втіха нам—лише віддих товаришів, що сплять, і так ми чекаємо ранку.

Кожний день і кожна година, кожна ґраната і кожний убитий підточують цю тонку стінку, і роки її розколюють швидко. Я бачу, як вона помалу вже валиться круг мене.

Ось безглузда історія з Детерінґом. Він був один із тих, що дуже певний був себе. Його нещастя було, що він побачив у садку вишню. Ми саме верталися з фронту і ця вишня стояла поблизу нової кватирі, там де стежка повертає; стояла така несподівана, в присмерках ранку. Вона не мала листя, це був лише один білий цвіт.

Ввечері Детерінґа не було ніде видно. Нарешті, він прийшов, і у нього в руці було декілька гілок з вишневим цвітом. Ми потішалися з нього, питаючи, чи не збирається він на оглядини до нареченої. Він не відповідав, лише ліг собі на ліжко. Вночі я чув, як він товчеться, здається, пакує речі. Передчуваючи недобре, я підійшов до нього. Він удавав, наче б нічого не було, і я йому сказав:—"Не роби дурниць, Детерінґу!"

"Ах, де там,—я лише не можу спати".

Навіщо ж ти приносив вишневий цвіт?"

"Що це, мені не можна вишневого цвіту наламати?"—відповів він уперто, а через хвилину:—"Вдома у мене великий фруктовий сад з вишнями. Коли вони цвітуть, то як глянеш згори вниз, це наче б одне суцільне простирадло, таке біле. Це самий час якраз".

"Може скоро буде тобі відпустка. Може бути також, що тобі, як хліборобові, дадуть командировку".

Він киває, а сам десь далеко. Коли цих селян зворушити, то у них дивний вираз, сумішка корови та жадібного бога: почасти дурнуватий, а почасти чарівний. Щоб його одірвати від його думок, я кажу, щоб він мені дав шматок хліба. Він мені дає досхочу. Це підозріло, бо взагалі він скупенький. Тому я не сплю. Нічого не трапляється, вранці він такий, як завжди.

Мабуть, він помітив, що я за ним стежу. Але на другий ранок він проте зникає. Я це бачу, але нічого не кажу, щоб дати йому час, може він пробереться. До Голяндії вже чимало людей тікало.

(Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДНЮЙТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Й ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" одинокий український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: $4.00 на рік, $2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" одинокий дійсно фармерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси працюючого фармерства. Передплата: $2.00 на рік, $1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" одинокий журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: $1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"БОРЮВА МОЛОДЬ" одинокий журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повищі часописи й журнали посилайте або на імя кожного часопису зокрема, або на імя й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N, Ltd.

Cor. Pritchard & McGregor Sts.

Winnipeg, Man.